

De Nieuwe Rijken

ROMAN

door **A. HANS**

— Ja...
— Kom rap binnen ! Er zitten u toch geen soldaten op de hielen, zeker ?
— Neen...
— Wat is er ? vroeg een vrouw, haar hoofd uit de bedstede stekend.
— Een meisje, dat wat ruste vraagt.
— Och, Heer toch ! Er zijn zoo veel menschen op den sukkel...
— Moet genaard de grens misschien ? vroeg de man aan Marie, die op een stoel neergevallen was.
— Ja. Is dat nog ver !
Ze kon zich niet voorstellen waar ze was.
— O, een uurtje ! Maar ge ziet er afgemat uit...
Ja, ze beefde van vermoeienis... Maar toch, een uurtje slechts, en dan geheel vrij, en beveiligd, en in 't land waar haar verloofde was.
— O, als ik wat rusten mag, kan ik straks verder gaan.
— Hoor eens, eerlijk gezegd, was dat 't beste. Ge zijt natuurlijk hier heel welkom, maar de Duitschers loeren op mij. Er zijn er niet ver van hier.. in een verlaten landhuis. Wat ze er uitvoeren, weet ik niet recht.
Marie wist het maar al te wel, doch wachtte zich van haar voormalige gevangenis te spreken. Die man scheen al vreesachtig... en

hij moest eens weten, dat zij een officier had gedood.

— Ik denk dat het een smokkelmagazijn is, vervolgde de burger. Die hebben ze hier en daar langs de grens. Er wordt hier grof geld verdiend, en omdat ik er mijn handen niet aan bevuilen wil, bezien ze me met een scheel oog. 'k Zou niet gaarne... ik heb twee zonen aan 't front en ik zou hen tegenwerken om Judasloon. Dus kondt ge nog verder gaan voor 't licht werd... al jaag ik u niet weg, toch zou het voor mij veiliger zijn.

— Ge kunt haar de richting wijzen, sprak de vrouw.

— Met alle plezier. Vanwaar komt gij als ik zoo nieuwsgierig mag zijn ?

Marie noemde een vrij ver gelegen stad.

— Dat is een heel eind ! En zeker bij de Duitschers verbruid ?

— Ja... Ik heb een soldaat geslagen die onbehoorlijk was jegens mij.

— Flink zoo !

— Waren maar alle meisjes lijk gij ! wenschte de vrouw, die nu uit haar bed stapte.

— Ik zal u een goede kop koffie gereed maken, hernam ze. Dat zal u wat opknappen. De vermoeienis kan een mensch zoo overvallen.

— En dan de spanning, die grooter wordt naarmate men meer het doel nadert, voegde haar echtgenoot er bij. Maar nu is het lastigste achter den rug.

— Zou het nog al gemakkelijk gaan om over de grens te vluchten ? vroeg Marie.

— O, ja... bekommer u daarover niet. Ik zal een handje toesteken.

— Wat zijt gij goed !

— Allen die den vijand weerstaan zijn mijn familieleden en we moeten elkander dus helpen.

Marie bekwaam wat van haar vermoeden en meer nog van haar onsteltenis. Ze kon zich eigenlijk nog niet goed indenken wat zij eigenlijk had gedaan.

Een moord !

Neen, 't was zelfverdediging, een strijd voor haar eer. Haar handen waren onbevlekt.

— In goed uur later, veel verkwikt door den geurigen drank stapte ze op. De man geleidde haar. Nudaagde de vrijheid, onverwacht toch nog, al was het na een vreeselijk kamp.

De gids zweeg onderweg.

Eindelijk zei hij :

— Daar is de grens... Even geluisterd... Gids is een Duitscher. We zullen ons wat neerleggen.

De schildwacht stapte voorbij, niets vermoedend.

— En nu er over... Daar wat verder is een weg... Die voert u naar 't eerste dorp.

— Dank u... O, ge zijt goed voor mij geweest...

— Kom geen complimenten. Er vlug van door ! En 't ga u wel ! Tot 't weer vrede is... Vrede met de overwinning natuurlijk !

— Vrij ! jubelde het in Marie's gemoed. Het meisje knielde neer en dankte God...

De Ontdekking.

De soldaten in het Landhuis vierden hun feest voort, niet vermoedend welk drama er onder het dak was geschied.

Een die zich even verwijsd had, voelde in de gang den tocht van den wind en ontdekte alzoo het geopen raam.

— Wat mag dat zijn ? mompelde hij. Dit raam was toch gesloten. Wie heeft het ge-

opend.

Hij keerde bij zijn makkers terug en deelde zijn bevinding mee.

— De luitenant blijft lang bij zijn liefje, zei een van de bende.

— Ja dat is vreemd ! Als ze het zoo goed meenden, zou ik het begrijpen. Maar zij maakt altijd ruzie... en wil niet van hem weten. En nu dat open raam... 't Is vreemd. Wie weet wat er gebeurd is !

— Willen we gaan zien ?

— Als de luitenant dat maar goed vindt !

— We moeten toch de zaak onderzoeken.

Ze gingen naar de kamer der gevangene. Een klopte, maar kreeg natuurlijk geen antwoord.

— Heer luitenant Smit ! riep men aan.

En weer bleef 't doodstil.

— Dat is vreemd, zei de militair, die tot overste over de anderen aangesteld was. Fraulein ! heet hij, ook zonder gevolg.

— Er is wat voorgevallen, sprak hij ongerust.

De overste voelde aan de deur.

— Ze is niet gesloten... zei hij, nog meer bevreemd. We moeten kijken.

Hij stak de deur open. In het vertrek heerschte volslagen duisternis. De kaarsen waren uitgegaan.

— Haal licht, ik vrees, dat de vogel gevlogen is.

— Misschien met den luitenant meegaan, meende een der soldaten.

— Maar dan zou hij ons toch gewaarschuwd hebben.

Men kwam met een lamp. De klaurte viel in de kamer.

— Hemel, daar ligt... de luitenant, schreeuwde de bewaarder van het huis naar het lijk wijzend.

— En de meid weg !

— Hij... vermoord !

— Zie zijn gelaat. Hij is gewurgd geworden !

De militairen stonden diep ontsteld bij den doode. De aanvoerder betastte het lichaam en hernam :

— Hij is reeds koud !

— Zie die meubelen, er is hevig geworsteld geworden.

— En zou die deerne hem hebben gedood.

— Dat moet wel ! Of met een helper. Door ons luid babbelen en zingen hebben wij er niets van gehoord ! Ze moet toch kracht in haar handen hebben gehad.

— Wat nu ? vroeg de bewaarder. Alles zal uitkomen !

— Wij hebben geen schuld, beweerde er een uit de groep. Wij zijn hier voor het smokkelen en 't was niet aan ons een officier op de vingers te tikken omdat hij in dit huis een liefje bracht.

— Natuurlijk niet !

— Maar 't geval zal opspraak wekken ! En wie weet vliegen wij nu niet allen naar het front. Dat avontuur kan ook niet goed aflopen.

— Er moet dadelijk iemand naar luitenant Karlsen, hernam de bewaker.

— Zouden we niet in den omtrek naar die deerne zoeken ? vroeg een der soldaten.

— Neen ! Wij hebben met haar niets te maken. We mochten het aan niemand zeggen dat zij hier was ! Wij hebben het lijk van luitenant Smit gevonden en rapporteeren dat ! Bükkel, ga gij per fiets naar luitenant Karlsen.

— De drank zit in mijn beenen...

— Geen grappen nu !

— Maar 't is waarheid. En dan zoo'n eind door den nacht.

— Zult ge gehoorzamen ? Geen gekheid nu ! 't Is een heel ernstige zaak.

Bükkel bromde nog wel wat, maar maakte zich toch gereed.

— En het lijk ? vroeg een der mannen.

— We laten het liggen tot luitenant Karlsen komt... Wat hier gebeurd is, gaat ons feitelijk niet aan. Officieel hadden wij het meisje niet te bewaken. Maar ik vrees, dat de zaak toch slecht voor ons zal aflopen. 't Was een schaking !

De feestvreugde bleek eensklaps gedempt.

Bükkel had zijn fiets gehaald.

— Wat moet ik zeggen ? vroeg hij.

— Dat we luitenant Smit dood gevonden hebben. Geef geen nadere uitlegging want wij weten niet wat er gebeurd is.

Bükkel vertrok. Na een lange rit kwam hij aan 't kwartier van luitenant Karlsen.

Maar de officier was niet thuis. Dat vertelde zijn kostbaas, die na het luid geklop grommend uit zijn bed gekomen was.

— Ik moet hem vinden, hernam de soldaat.

— Ga dan naar de hoeve van Deraad. Er was daar een feestje.

— Ik breek hier nog mijn nek in dat land met al zijn nauwe wegen tusschen de grachten.

— Ik wenschte dat ge allemaal uw nek brak, mompelde de burger, maar luid zei hij :

— Ik word waarlijk al genoeg gestoord, dat ik geen zin heb om in 't volle van den nacht uw boodschappen nog te gaan verrichten, Gij weet waar het is... Deraad is genoeg bij de Duitschers bekend.

Bükkel stapte weer op. Eindelijk kwam hij aan de hoeve. Bij het hek zag hij twee gedaanten.

't Waren Karlsen en Geertrui die na het souper, dat de boer had gegeven nog een wandeling deden. Deraad zelf lag stom dronken op zijn bed, en zijn vrouw was niet aan tafel willen komen.

— Daar is iemand fluisterde het meisje, — Ja... wacht, ik zal er op afaan, zei de officier. Halt ! riep hij. Wie is daar ?

— Soldaat Bükkel ! Ik heb een boodschap, luitenant. Treurig nieuws is het. Luitenant Smit is dood !

— Wat Smit dood !

— We hebben zijn lijk in ons huis gevonden...

— Stil ! kom een eind mee langs hier !

Karlsen beefde van ontsteltenis.

— Hoe is het gebeurd ? vroeg hij.

— We vonden hem dood in de kamer... En de dame is gevlucht.

— Heeft zij hem vermoord ?

— 'k Denk het, maar ze is gevlucht. De luitenant moet gewurgd zijn.

— Welk een helsche geschiedenis. En hebt gij allen niets gehoord ?

— In 't geheel niets. Wij ontdekten dat een raam van de voorzijde open stond en stelden dan een onderzoek in.

— Verwurd ! Vreeselijk... Dat is een ernstige zaak...

De officier zweeg een wijle.

— Ik heb hem nog zoo gewaarschuwd, dacht hij. Dit avontuur moest slecht eindigen. En zoo is het gebeurd ! En wat nu.

— Luister, hernam hij tot den soldaat, keer naar ginder terug, ik zal ook komen. nE spreek met niemand over 't gebeurde.

(Zie vervolg op Bijvoegsel.)

Bükel verdween weer. 13 (bis)

Karlsen vloekte van nijd.

— Een vervelende historie, bromde hij.

Geertrui kwam bij hem.

— Wat heb ik gehoord, zei ze, is Smit dood?

— Ja! Nu komt alles uit. Weet ge wie hem gedood heeft? Uw zuster!

— Hemel, hoe is dat mogelijk!

— Ik wist niet, dat Smit Marie medegenomen had.

— O, ik heb het soms gedacht. En zij heeft hem vermoord.

— Gewurgd! Maar hoe alles toegegaan is, weet ik niet. Hij zal haar opgesloten hebben.

— En waar is Marie?

— Gevlucht!

— Wat zal er nu gebeuren. Wij zijn toch niet verantwoordelijk voor haar misdaad.

Geertrui dacht in haar verdorven egoïsme 't eerst aan haar bevoorrechten toestand, aan vaders zaken en haar betrekkingen met dezen Duitscher.

— Verantwoordelijk gij? Natuurlijk niet, antwoordde de officier. En letterlijk heeft uw zuster niet misdaan.

— Een officier dooden!

— Ja... maar die officier draagt er zelf de schuld van. Hij ging zijn recht te buiten... Mij moet Marie naar een kasteeltje gevoerd hebben.

— Wist ge dat niet? vroeg Geertrui.

— Neen, loog Karlsen. Anders zou ik er mij tegen verzet hebben. Ik moet er dadelijk heen. Gij zult dit geheim bewaren, niet waar? Zeg er ook niets van aan uw vader. Ik zal trachten de zaak in den doofpot te steken.

— Dat ware 't beste, ook voor ons.

— Als 't maar lukt!

— En Marie zelf zwijgt! Maar zij zal wel over de grens zijn.

— Dat is 't ergste... want als ze daar babbelt, komt de heele geschiedenis wellicht in de vreemde pers. En dan is de hoogere overheid er mee gemoeid. Hoe kan Smit toch zoo stom zijn!

Ze namen afscheid.

— Kom mij morgen eens alles vertellen! vroeg het meisje.

Karlsen begaf zich te voet naar zijn kwartier. Hij was in geen goede verstandhouding met de Kommandantur en van die zijde vreesde hij insgelijks tegenwerking, zijn voordeelige positie kon nu eensklaps wel eens als een kaartenhuis ineensstorten. En wat dan? Het front!

De autogleet over den weg. Karlsen begaf zich naar het landhuis.

— Halt! klofde het eensklaps.

Het voertuig moest stoppen. Daar stond een patrouille.

— Officier! riep Karlsen nijdig.

Maar eensklaps zag hij den kommandant van het dorp, die zelf, zooals wel meer gebeurde, een ronde vergezelde.

Karlsen groette.

— Ge hebt er toch niets op tegen, dat een patrouille naar luid der bevelende auto's laat stoppen, vroeg de officier wat sarcastisch.

— Natuurlijk niet, antwoordde Karlsen. Kan ik doorrijden, want ik heb haast!

— Beide mannen leefden in geen vriendelijke verhouding. De kommandant haatte het smokkelgedoe, dat tot een anderen tak behoorde.

— Drukke zaken? vroeg hij licht spottend.

— Ja. Van hooger hand hecht men zeer

aan het verkrijgen van onmisbare artikelen, die helaas zeldzaam worden.

De luitenant legde ook wat heftigheid in zijn woorden.

— Goeden avond, groette de ander.

Karlsen salueerde terug en de auto reed voort.

— Vervloekte ontmoeting, mompelde Karlsen. Een getuige en een lastige als de zaak uitkomt.

Hij had er al over nagedacht wat te doen. Als men 't lijk naar de grens bracht en er in een gracht wierp. Dan kon men gelooven, dat Smit gedood was in een strijd tusschen smokkelaars en kommiezen van het onzijdig rijk! Of verwurgd in een onderling gevecht van het volkje, dat nooit tevreden was met loon en steeds meer eischte!

Doch dan moest hij kunnen rekenen op de stilzwijgendheid der mannen van het landhuis, dan moest hij, officier, konkeln met minderen.

En als dat uit kwam!

Hij kon het geval aangeven. Verantwoordelijk voor Smits daden was hij niet. Het avontuur in die eenzame woning ging het smokkelen niet aan.

Doch zooals het in dergelijke gevallen altijd ging, zou de gansche dienst verwijderd worden. En dan moest hij naar het front.

Hij huiverde, als hij er aan dacht.

Hij kwam bij de mannen en sprak over zijn plan. En hij zei dan:

— Komt de waarheid aan 't licht, dan wordt heel onze dienst opgedoekt en gaan we naar 't front om te vechten en te sterven. Wordt Smit hier gevonden, dan moeten we natuurlijk ook alles vertellen en worden wij, onschuldig, ik geef het toe, maar worden wij in elk geval het slachtoffer van de nieuwe

maatregelen. Willen we mijn plan uitvoeren?

— Maar, met uw verlof, luitenant, zouden we dan niet beter den heer luitenant hier ergens in den tuin of het veld begraven? vroeg de bewaker. Op onzen tocht naar de grens kunnen we gezien worden en dat is gevaarlijk.

— Neen, neen, dat niet! antwoordde Karlsen wat verschrikt. Ten eerste is het dan of wij medeplichtigen zijn aan den moord. En ten tweede zoo hij vermist en niet gevonden wordt, volgt er een nog veel strenger onderzoek. En juist dat streng onderzoek moeten we vermijden. Aan de grens gebeurt wel meer doodslag of verwonding. Dat zal zoo de aandacht niet trekken. Integendeel, de hoogere overheid zal de zaak dan juist in den doofpot willen steken, want ons smokkelen is niet officieel, voor 't buitenland bedoel ik. Verzet zich iemand tegen het plan.

Niemand antwoordde.

— Ge zult me zweren uw mond te houden. Wilt ge?

— Ja! klonk het.

En Karlsen nam hun den eed af.

't Zweet brak hem uit, want de luitenant was in hevige spanning. Hij gevoelde hoe hij hier met minderen konkelde... hoe hij zich verlaagde in rang en stand. En moest dat uitkomen, het zou hem zeer kwalijk genomen worden.

Maar hij zag geen anderen weg.

— Vooruit, nu aan 't werk, zei hij. We zullen 't lijk in mijn auto leggen. Dan zal niemand iets vermoeden. Als een man meerrijdt is het voldoende. Ik ga ook naar de grens. Vergezelt gij mij? vroeg hij aan het hoofd der groep.

Deze stemde toe. Karlsen stond nog even bij het lijk.

— Smit, kamaraad, 't is niet eervol, wat ik ga doen, maar ik moet, mompelde hij.

Drie mannen namen den doode op.

— Hemel, hij moet het hard gehad hebben, in zijn laatste oogenblikken, zei Karlsen. Welk een gelaat. De meid had sterke handen. Hoe iemand aan zijn dood kan komen... Nu, als ze in Duitschland, maar in de advertentie zetten « Fürs Vaterland » is de zaak in orde.

Deze laatste opmerking sprak hij niet luid.

Men droeg het lijk in den wagen... De bewaker zette zich naast den luitenant. De motor ronkte, de auto reed weg...

Spoedig bereikte men de grens.

— Nu rijden we langs de grensweg, zei Karlsen. De schildwachten moeten niet merken, dat we hier inde buurt stoppen. Tracht, terwijl ik stuur, het lijk in die gracht te werpen... We hadden nog een man meer moeten meenemen.

— 't Zal wel gaan, luitenant.

De bewaker stond recht, omvatte den doode. Hij hijgde van inspanning, maar kweet zich toch van zijn lugubere taak.

Een zware plof...

— 't Is gedaan, zei de bewaker.

Karlsen keek om... De gracht lag daar in 't schijnsel der achterlantaarn.

En de luitenant zag nog een glimp van zijn vriend.

De auto reed verder.

— Een smerig werkje, mompelde Karlsen.

Hij zag schildwachten, groette joviaal, en eindelijk verliet hij de grenszone en reed langs een omweg naar 't landgoed terug.

— Ziezoo, dat is in orde, sprak hij tot de mannen. En als wij nu allemaal zwijgen, kan er niets van uitlekken.

Hij herinnerde hun aan den opgelegden eed en aan hun eigen belang, en keerde naar zijn kwartier terug.

Gekleed wierp hij zich te bed. Hij was afgemat, meer van ziel dan van lichaam en wist, dat hij niet zou kunnen slapen.

Hij speelde hoog spel! Maar hij hoopte op een goeden uitslag. Altijd maar zag hij den vermoorde voor zijn blik. Als Marie nu maar zweeg.

Weldra zou het dag worden... En toch scheen het Karlsen een oneindigheid toe.

Eindelijk lichtte de morgen. De luitenant bleef binnen. Hij mocht nu geen vermoeden wekken. Men zag hem nooit vroeg op straat.

Tegen acht uur klopte zijn huisvrouw. Ze bracht het ontbijt.

— Er is vannacht een moord gebeurd, vertelde ze.

Het hart bonsde... Maar Karlsen beheerschte zich.

— Een moord? vroeg hij op natuurlijke toon.

— Op luitenant Smit!

— Wat! Is luitenant Smit vermoord.

En in geveinsden schrik sprong de officier nu recht.

— Ja, soldaten vertellen het...

— Door wie?

— Dat weten ze niet... 't Is aan de grens gebeurd. Men heeft luitenant Smit dood in een gracht gevonden.

Zeker de schurkenstreek van smokkeelaars.

— Ja, dat denken de soldaten ook.

(*'t Vervolgt*).